

OGOŁ (31) *sb m*

ogół (20), **ogul** (10), **ogul** (1), **[ogol]**; ogoł *KuczBKat* (6), *LatHar*, *WujNT*, *SarnStat*; ogul *BibRadz*, *GórnDworz*, *BiałKat* (2), *Strum*, *NiemObr*, *CiekPotr*; ogul *BierEz*; ogoł : ogul *SarnUzn* (6:1), *CzechEp* (5:2).

Pierwsze o jasne, drugie pochylone.

sg I ogółem (30), **[ogł(e)m]**; -em (3), -(e)m (27). \diamond pl L ogulach (1).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI – XVIII w.

W funkcji przysłówka (31) :

1. »ogółem« = *ujmując wszystko (wszystkich) razem, łącznie; w całości; nie rozdrabniając, nie dzieląc; nie wnikając w szczegóły; acervatim, coniunctim, generatim, in commune, in totum, in universum, per saturas, platice, semel, simul, una pertica, universe, una fasce Cn* (30) : *BibRadz* I 353v; *Więc [Syn Boży] tym Prośby łpołobem [...] / iákoby nieiákim krotkim zebránim / zówárł ogołem moc y włańność inźnych modlitw. KuczBKat* 430; *Strum* N4; *co on ná iednę iftność / y ná iey też trzy ołoby / ktore ogołem Troycą názywa / ábo Bogiem w Troycy iedynym / wkłáda CzechEp* 236, 264, 365, 367, 371; *LatHar* +++2v.

W przeciwstawieniach: »ogółem... z osobna (3), dokłádnie i gruntownie« (4): *iedni nie potrzebuią wykłádu onego łkutečznego / iedno ogołem rzecz wyłtyłzeć / drudzy zás ná to czekáią iákoby łie im rzecz dokłádnie y gruntownie powiedziálá. SarnUzn* Bv; *KuczBKat* 120, 200; *Drugi [sposób mowy Pisma Św.] iest / gdy iuż nie ták pomieszánie y ogołem mowi / tákie y owákíe zwodźícíe y fáłzywe Proroki y Chrístuły opífuiąc y opowiedáiąc. Ale gdy zołobná Antychrítá iednego [...] opífuiie. CzechEp* 352.

Zwrot: »ogółem mówić, powiedzieć (a. powieđać)« [*szyk zmienny*] (12:3): *SarnUzn* B3, D4v, D6v, D8v, [G2]; *GórnDworz* M3v; *Cokolwiek ogółem o Bodze mówimy / o włzyłtkich Perłonách rázem mówimy BiałKat c marg, d2; Więc niechay naprzod ogołem powieđa co ty łłowá przykázuią / Pámiełtay áby dzień Sobotny łwiećił. KuczBKat* 295, 105, 120, 200; *CzechEp* 352; *poki tych łłow: [...] Oćiec / łyn / duch ł. trzy perłony w iedney iftnośći: á ogółem mowiąc: Bog w troycy iedyny rć. [...] nie vkaże / niechay łię włtydźi NiemObr* 95; *WujNT* 417.

Wyrażenie: »ogółem wszystek (a. wszy(s)tkie, a. wszyscy, a. wszystko)« = *generalitas JanStat* [*szyk* 3:2] (5): *iáko tego było potrzebá / včzyć ogołem o włzyłtkich łwiątośćiách KuczBKat* 150, 105; *y owłzem zás to y Bogu łámemu oycu przyczyta / ábo więc ogołem włzyłtkim trzem ołobam CzechEp* 214; *SarnStat* 52; *CiekPotr* ?(2v; [*Lecz včźíwey małżonce / zá iey dobre łpráwy / Włzytko ogłem [!] odpifał małżonek łáłkáwy. LaurLament* A4v; *Ktory máiętność łwoię / iáko tego godney / Odpifał ogłem [!] włzytkę / małżonce łwey miłey. LaurLament* B3v].

Szeregi: »absolute albo (to jest) ogołem« (2): *Ktore też łłowá Apołtoł Pánu Krístułowi włáńnie przyczytáwa. A iż oni mowią / że práwi Dawid tham o Synie włáńnie mowi nie o Oicu. To nie iest rzecz. Bo tám absolute albo ogołem iesth nápiřano DEVS. SarnUzn* D6v, B3.

»z daleka a ogółem« (1): *Chciałbym / ábyś w.m. nie ták z dáłeká á ogółem / o tym towarzyszyłwie [...] mowił GórnDworz* M3v.

»ogółem i pojedyńkiem« (1): Wszytym ogółem, y pojedyńkiem, Káždemu wdzięcznym być vpominkiem *CiekPotr*)?(2v.

2. *Podstępnie, zdrażliwie* (1) :

Wyrażenie przyimkowe: »na ogółach« (1): Ná ogółach im rofkazał *BierEz* D3; [Odpowiedzieli synowie Iákovowi Sychemowi [...] ná ogółach [*in dolo*; ná zdrádzie *WujBib*] [...]. Niemożemy [...] dáć siostry svey człowiekowi nieobrzezanemu [...]. Ale ták się mozem porównać/ ieśliże chcecie się nam przypodobać/ żeby káždy między wámi mężczyzná był obrzezan. [...] Zezwolili náto wszytscy/ obrzezawszy wśyftkie męże. Ali oto dnia trzeciego/ kiedy nawiętśa boleść bywa zran/ dwa synowie Iakobowy [...] pochwyćiwśy miecze/ weźli do miáftá śmieie: y pobiwśy wśyftkie męże/ Emorá y Sichemá takież zámordowáli *Leop Gen 34/13 (Linde)*; á zwłázczá że ci kthorzy ná ogółach [wrzkomo *WujBib*] vćiekáli [*qui simulaverunt fugam*]/ [...] przeciwko im obroćiwśy się mocno się záltawili. *Leop Ios 8/20*].

ZCh, MP